

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Sluttrapport

Flere unge i fast arbeid - FUFA
2018-2021

Innhold

Innhold	1
Kort om prosjektet	2
Organisering.....	2
Satsningsområder, aktiviteter og resultater	4
Planarbeid og økonomi.....	8
Evaluering av prosjektet og videre arbeid	9

Kort om prosjektet

Partnerskapet Verdiskaping Vestfold (VSV) besluttet i november 2017 på bakgrunn av et forprosjekt, å igangsette prosjektet *Flere unge i fast arbeid - FUFA*. Det ble inngått en samarbeidsavtale, hvor organisasjonene i partnerskapet forpliktet seg til å jobbe aktivt med å redusere andel unge utenfor arbeid og utdanning i Vestfold.

Prosjektets varighet har vært fra august 2018 til august 2021. Den overordnede målsettingen har vært: *Flere unge skal få mer arbeidserfaring, som gir et bedre grunnlag for å oppnå en fastere tilknytning til arbeidsmarkedet.*

Det ble besluttet tre effektmål:

1. Flere unge skal få mer erfaring i arbeidslivet
2. Flere tar utdanning det er behov for
3. Oppnå økt kunnskap om utviklingen på arbeidsmarkedet i Vestfold

Partnerskapet Verdiskaping Vestfold besto av regionale avdelinger i LO, NHO, KS, NAV, Fylkesmannen (nå Statsforvalteren), fylkeskommunen, Innovasjon Norge, Norges Forskningsråd og Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Partnerskapet ble besluttet oppløst i sin nåværende form på slutten av 2019, grunnet fylkessammenslåing mellom Vestfold og Telemark i 2020.

I første halvdel av prosjektet ble det jobbet for å etablere felles forståelse blant aktørene, knyttet til den komplekse problemstillingen og samfunnsutfordringen som ungt utenforskap representerer. Det ble blant annet arrangert felles fagseminar og utarbeidet et kunnskapsgrunnlag, med status i fylket og oppsummering av nyere forskning på feltet.

I siste halvdel ble det jobbet mer målrettet for å teste ut modeller for konkret samarbeid, gjennom delprosjekter og tiltak. Alle aktiviteter, delprosjekter og resultater er nærmere beskrevet i rapporten.

Organisering

Prosjekt FUFA har vært organisert med en styringsgruppe, prosjektleder og arbeidsgrupper.

I løpet av prosjektperioden har følgende virksomheter vært representert i styringsgruppen:

- NAV Vestfold og Telemark (v/Hanne Knudsen Sedberg og Terje Tønnessen)
- LO Vestfold og Telemark (v/Harald Olsen)
- NHO Vestfold og Telemark (v/ Kristin Saga)
- Universitetet i Sørøst-Norge (Petter Aasen og Per Eirik Lund)
- KS Vestfold og Telemark (v/Hilde Hoff Håkonsen og Didrik Bakken)
- Vestfold og Telemark fylkeskommune (har ledet styringsgruppen, v/ Sverre Høifødt, Lisbeth Eek Svensson og Liv Marit Hansen. I tillegg har Svein Almedal, Jørn Rangnes og Kristina Rabe deltatt.)

Prosjektleder Gro Merethe Rørvig, har vært ansatt i fylkeskommunen.

Prosjektleder har rapportert og meldt saker til behandling i styringsgruppen, samt rapporterte til partnerskapet Verdiskaping Vestfold i første del av prosjektperioden, fram til dette ble oppløst. Fylkestinget har også fått en orientering ved oppstart og om status midtveis.

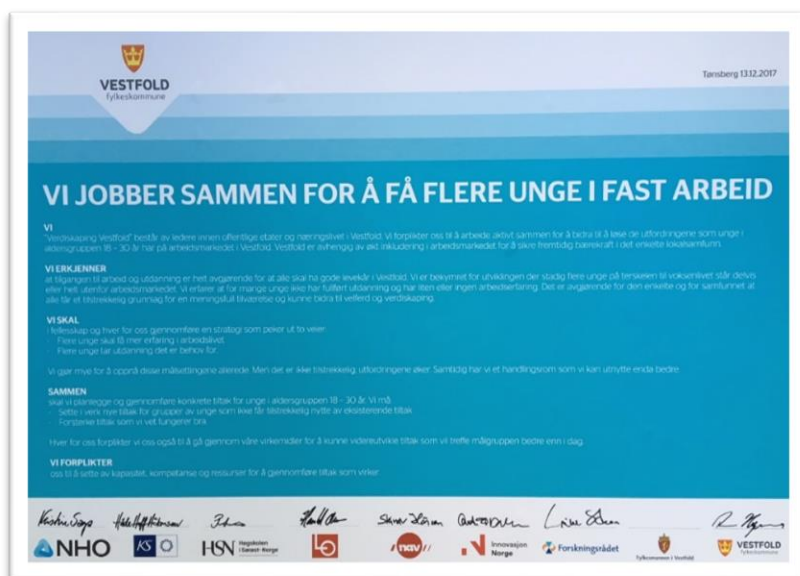
Fra oppstart ble det etablert to arbeidsgrupper med følgende mandat:

Arbeidsgruppe 1 – komme med forslag til løsninger, utarbeide tiltak og initiere delprosjekter, som skulle gjennomføres i samarbeid mellom aktørene. Tiltakene skulle bygge på og forsterke det som fungerer, eller peke på nye, innovative måter å samhandle og organisere arbeidet på. Gruppens mandat strakk seg til å fremme forslag, mens løsningene måtte forankres og gjennomføres i de enkelte virksomhetene.

Arbeidsgruppe 2 – synliggjøre utfordringsbildet, samt finne fram til relevant forskning som peker på utfordringer og mulige løsninger. Hensikten var å øke virksomhetenes forutsetninger for hvordan å nå målsettingen med prosjektet.

Ansatte fra NHO, LO, KS, USN, NAV og Vestfold fylkeskommune var representert i arbeidsgruppene.

Alle aktørene i partnerskapet var innforstått med at det ville være krevende å nå målsettingen med prosjekt FUFU, og det var et uttalt mål å få til endringer i praksis også utover prosjektets varighet. Å øke andelen unge i jobb og utdanning ville kreve endringer i organisering og arbeidsmetoder både hos den enkelte aktør og i samarbeid.

Midtveis i prosjektet ble det klart at det var behov for å avgrense prosjektet og spisse innsatsen. Det viste seg å være krevende å etablere samarbeidsprosjekter på tvers av organisasjonene, og det var stor variasjon i hvor mye ressurser som ble lagt ned i å skape endringer. Det ble derfor besluttet en strategi med økt fokus på samarbeidet mellom NAV og fylkeskommunen, spesielt med tanke på å øke fullføringsandelen i videregående opplæring. Parallelt med denne omleggingen, kom pandemien. Økt arbeidsledighet rammet særlig unge, og dette forsterket behovet for å satse på kompetansehevende tiltak og oppfølging av unge.

I neste kapittel beskrives de ulike delprosjektene og aktivitetene i prosjektet nærmere. Det vises også til årlige rapporter som er lagt fram, som beskriver aktiviteter og hvilke resultater som er oppnådd.

Satsningsområder, aktiviteter og resultater

Det er planlagt og gjennomført en rekke aktiviteter og tiltak i løpet av prosjektperioden. Tiltakene er ofte gjennomført av aktørene i prosjektet, i noen tilfeller med prosjektleder i FUFA som koordinator eller bidragsyter. Her følger en oppsummering av disse aktivitetene, samt noen effekter og resultater av disse:

Kunnskapsgrunnlaget «Unge utfordringer i jobb og utdanning – en litteraturgjennomgang» (2018-2019)

En viktig milepæl i prosjektet, var utarbeiding og publisering av kunnskapsgrunnlaget «Unge utfordringer i jobb og utdanning – en litteraturgjennomgang 2019». Her drøftes mulige løsninger på utfordringene i fylket, med bakgrunn i nyere nordisk forskning om hva som virker i arbeidet med å hindre utenforskap blant barn og unge. Kort oppsummert; tidlig innsats, tett oppfølging, tilpasset opplegg og tverrfaglig samarbeid (De 4 T'er).

Unge i utenforskap representerer en kompleks problemstilling, og studien peker på utfordringer, samtidig som den synliggjør mulige løsninger bredt – både når det gjelder konkrete virkemidler og organisering på systemnivå. Rapporten ble utgitt i slutten av april 2019, og er siden da distribuert bredt, både internt i fylkeskommunen, til samarbeidspartnere og til sentrale politikere og myndigheter.

UNGSA/MaCe (2018-2019)

FUFA bidro til et samarbeid mellom forskningsprosjektet UNGSA/MaCe ved USN og fylkeskommunen. Unge med innvandrerbakgrunn fra en videregående skole i Vestfold deltok i en undersøkelse, hvor målet var å kartlegge årsaker til at unge klarer å fullføre utdanning, til tross for krevende livsforhold. Prosjektet er delvis drevet av unge studenter i samarbeid med ansatte ved USN, samt at det er en del av et Erasmus+-prosjekt.

Krafttak i Lærlingstafetten/Aksjonsuka Læreplassjeger (2019-2020)

I første halvdel av august i 2019 og 2020 ble kampanjen Krafttak i lærlingstafetten/Aksjonsuka [Læreplassjeger](#) arrangert. Dugnaden ble gjennomført av fagopplæringsseksjonen i Vestfold og Telemark fylkeskommune. Alle opplæringskontorene var representert, samt Oppfølgingstjenesten, NAV, LO og NHO. Hensikten var å gå sammen for å skaffe læreplasser til de elevene som etter ferien fortsatt sto uten plass, slik at de kunne komme i gang, og ikke måtte være usikre på om de fikk plass.

I 2020 var det en spesiell uro for om det var mulig å skaffe læreplasser, pga stor usikkerhet i arbeidsmarkedet. Kampanjen ble gjennomført digitalt. Over 100 representanter fra aktørene deltok, og klarte å skaffe 150 læreplasser i løpet av de dagene kampanjen varte. I tillegg ble det rekruttert flere lærlinger til læreplasser utover høsten i etterkant av kampanjen, slik at det totalt sett var flere som fikk plass i 2020 enn året før, til tross for en krevende tid.

«Drømmetjenesten» (2019-2020)

Drømmetjenesten er et tjenstedesign-prosjekt, som ble gjennomført i Arbeidsgruppe 1 i FUFA høsten 2019/vinteren 2020, med bistand fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO). Målet var å gi innspill til aktørene i FUFA om hvordan tjenester kan rigges for å treffe fremtidens unge bedre. Innspillene var basert på tilbakemeldinger fra et utvalg unge i alderen 16-24 år fra Vestfold, og ut fra arbeidsgruppens kunnskap om status og utviklingstrekk. Det ble lagt vekt på å ta hensyn til underliggende strukturer og holdninger i systemene, ikke bare vurdere enkelttiltak og fysiske rammebetingelser. Innspillene ble

utformet som elementer i tjenestekonsepser, og er tenkt som en inspirasjon til videre arbeid og konkretisering.

Resultatet av innovasjonsprosjektet er presentert for og delt med en rekke aktører og samarbeidspartnere, og har bl.a. vært til inspirasjon ved utvikling av studiet Bærekraftig entreprenørskap ved USN.

FUFA FORSK (2019-2020)

Sammen med NIBR og AFI, søkte FUFA Norges forskningsråd (NFR) om forskningsmidler innen programmet Offentlig innovasjon, høsten 2019. Forskningsprosjektet tok sikte på å dokumentere og forsterke FUFA, og det samarbeidet som ligger til grunn for prosjektet. Følgforskning ble valgt som metode, og det ble inngått samarbeidsavtale med flere kommuner og 0-24 samarbeidet sentralt.

Svar på søknaden kom i slutten av mars 2020, med avslag. Ca 30 av 100 søknader ble innvilget.

Studiet Bærekraftig entreprenørskap/Aktiv student (2020-2021)

FUFA tok initiativ til et samarbeid mellom USN, NAV og VTFK. Det ble utviklet et studietilbud som styrker unges forutsetninger for å velge og gjennomføre høyere utdanning. Tilbudet gikk til unge som hadde planer om et friår, og som ikke fikk mulighet til å realisere planer om jobb eller reiser, eller som ikke kom inn på studier (primært 19-20-åringer). Studiet var todelt med en studieforeberedende del (inkl. karriereveiledning, studieteknikk osv), og studieemnet [Bærekraftig entreprenørskap](#) (10 studiepoeng).

USN hadde ansvar for studiet med VTFK og NAV som samarbeidspartnere, og med NHO som bidragsyter. Kurset ble tilbudt både ved USN i Porsgrunn og Horten, til ca 25 unge pr lokasjon med oppstart i oktober 2020 og avslutning i mars 2021, med til sammen 24 studenter. Tilbudet ble bredt markedsført, også med direkte henvendelse til avgangselever fra videregående skole (kullene 2019 og 2020). FUFA har delfinansiert studiet med ca 40%. Prosjektleder i FUFA hadde ansvaret for å koordinere arbeidet i den innledende fasen, og har siden deltatt i en arbeidsgruppe som har jobbet med innhold og evaluering.

Fleksibel fagopplæring (2020 -)

[Fleksibel fagopplæring](#) er et helhetlig tilbud for kandidater over 19 år, som ønsker å fullføre videregående opplæring, eller som trenger omskolering. Opplæringen tilbys til kandidater fra NAV, og må kunne gi fag-/svennebrev innen 3 år, som er makstid for utdanningsløp finansiert av NAV.

Tilbudet er et offentlig-offentlig samarbeid mellom NAV Vestfold og Telemark og Vestfold og Telemark fylkeskommune. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i slutten av mai 2020, som utviklet en modell for fleksibel fagopplæring. Det ble inngått en avtale mellom partene om et pilotprosjekt i september 2020.

Det første faget – tak- og membrantekkerfaget - startet høsten 2020. Etter noen oppstartutfordringer knyttet til koronapandemien, startet kjemiprosess- og laboratoriefag i mai 2021. Videre planlegges oppstart i ytterligere to fag i løpet av høsten 2021; byggfag/betong og mur og overflateteknikk.

Det legges opp til fleksible løp med veksling mellom teori og praksis. Kandidatene kan også få godskrevet tidligere gjennomførte fag og praksis underveis. På den måten vil det være mulig å fullføre fag-/svennebrev i løpet av tre år eller kortere tid, avhengig av forhåndskunnskap og erfaring.

Primært skal det tilbys utdanning i fag det er behov for i markedet. Ved å samarbeide med de videregående skolene, vil det være mulig å tilby forskjellige fag fra år til år, basert på etterspørsel etter arbeidskraft og elevenes interesser. Videre er Opplæringskontorene og NHO sentrale samarbeidspartnere, både når det gjelder innspill om hvilke bransjer som har behov for fagarbeidere, og i arbeidet med å skaffe praksis- og lære plasser.

NAV og fylkeskommunen bidrar med arbeidsinnsats knyttet til administrasjon og rekruttering, samt bruk av lokaler og utstyr. Kostnader til blant annet faglærere og koordinator, og materiell for gjennomføring deles mellom NAV og fylkeskommunen i tråd med inngått avtale. Prosjektleder i FUFA har fra oppstart hatt ansvaret for å koordinere igangsettingen og gjennomføringen av fleksibel fagopplæring, sammen med fylkeskommunen og NAV. Målet er at tilbudet på sikt skal inngå i det ordinære tilbudet om videregående opplæring til voksne over 19 år.

CLApp (2019-2021)

Dette er et forsknings- og utviklingsprosjekt i regi av Universitetet i Stavanger, hvor det kan være aktuelt for NAV Vestfold og Telemark å stille med informanter/testpersoner til pilottesting av en app. Appen er basert på kognitiv, positiv psykologi, og er ment å stimulere unge til å fullføre utdanning. Målet er å utvikle denne app'en til bruk i oppfølging av unge som står i fare for, eller har droppet ut av opplæring. Prosjektleder FUFA tok kontakt og initiativ til samarbeidet med UiS.

Kortere vei til jobb og utdanning – et samarbeidsprosjekt med NAV og Oppfølgingstjenesten (OT) (2021).

Dette tilbudet er basert på opplegget Kortere vei til riktig læreplass, som er utviklet og gjennomført av OT med gode resultater. Målgruppen er unge fra 17-24 år som både er tilmeldt NAV og som er knyttet til OT. Målet er å gi unge et målrettet tilbud med ekstra tett oppfølging, som inkluderer karriereveiledning (med bruk av metoden Vip24), hjelp til å fullføre skole og bistand til å søke praksis, læreplass og jobb.

Prosjektet startet forsiktig opp før sommeren med i underkant av 30 deltakere i Horten, Tønsberg/Færder, Sandefjord og Skien. Av disse har over halvparten kommet i jobb, fått læreplass eller søkt seg tilbake til skole. Målet er at til sammen 60 unge skal få dette tilbudet innen utgangen av året.

Samarbeidsprosjektet vil bidra til styrket samhandling og kommunikasjon mellom NAV og Oppfølgingstjenesten. Målet er at dette delprosjektet kan bidra til varig endring i arbeidsmetode og samarbeidsform, og være et forebyggende tiltak som sikrer at unge fullfører utdanning og kommer i jobb, og ikke får en langvarig tilknytning til NAV.

Fagseminarer, workshops og seminarer (2018-2021)

Oppstartseminar, september 2018: Det ble arrangert et felles fagseminar i Tønsberg for arbeidsgruppene og styringsgruppen i FUFA, Verdiskaping Vestfold og ansatte i utdanningsavdelingen i Vestfold fylkeskommune. Forskere fra NOVA, AFI og NAVs FoU avdeling presenterte nyere forskning på feltet, og det var en debatt om utfordringer og mulige løsninger på bakgrunn av dette.

Frokostseminar, november 2018: 80 ansatte som jobber med og for unge møtte til frokostseminar på USN Campus Vestfold. Prosjektleder presenterte FUFA, og leder for fagopplæring ved VFK orienterte om arbeid med livsmestring og karrierelæring i videregående opplæring. Forsker Kjetil Frøyland, AFI, presenterte resultater fra en kvalitativ studie (2017) som er gjort på 30 tiltak for unge både i regi av NAV, kommuner og tiltaksbedrifter.

Fagseminar og workshop, april 2019: Kunnskapsgrunnlaget «Unge utfordringer i jobb og utdanning» ble lansert for styringsgruppen og arbeidsgruppene i FUFA, på fylkeshuset i Vestfold. Det var i tillegg innledninger ved en fastlege og en prosjektleder for koordinering av tjenester for unge i Larvik kommune. Deltakerne ga innspill til tiltak på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget.

Fagseminaret «Hvem får hva, og hvorfor?», juni 2019: Det ble arrangert et fagseminar for 100 ansatte i førstelinjen ved NAV-kontor, Karrieresenter, videregående skoler og tiltaksarrangører. Målet var å synliggjøre muligheter for å gjennomføre utdanning utenom det tradisjonelle skoleløpet i videregående opplæring. Det ble informert om endringer i lovverket fra 1. juli 2019, som i større grad åpner for at NAV kan bruke utdanning som et tiltak for å få flere i jobb, med særlig vekt på fagopplæring. Fylkeskommunen, et opplæringskontor og NAV bidro med innledninger.

Idédugnad med finansieringspartene i FUFA, april 2020: Etter at det ble besluttet å legge om strategien i prosjektet, ble det arrangert en idédugnad for å se på mulighetene for å spisse og avgrense tiltak i siste halvdel av prosjektet. Det var innledninger ved NAV, Oppfølgingstjenesten og Fagopplæringsseksjonen, med orientering om situasjonen ifm koronapandemien. Forslag til videre arbeid ble tatt videre til styringsgruppen i FUFA.

Workshop med aktørene i FUFA, januar 2021: Det ble arrangert en workshop med flere deltakere fra NAV, USN, LO, NHO og fylkeskommunen. Målet var å jobbe fram forslag til tiltak og modeller som kunne testes i siste fase av FUFA, og som eventuelt kunne videreføres ved avslutning av prosjektet. Dette resulterte i at samarbeidsprosjektet mellom NAV og OT ble igangsatt.

I tillegg er det gjennomført

- Møter og samarbeid med de enkelte aktørene i FUFA, etter behov og i forbindelse med gjennomføring av delprosjekter.
- Innlegg på seminarer blant annet i regi av NAV, KS og LO, deltatt på forum og seminar for skoleledere og oppvekstsjefer i kommunene, møter med Sykehuset i Vestfold, BUPA, møter med private aktører og tilbydere av oppfølgingstjenester, jevnlig kontakt med enkeltkommuner osv.
- Utviklingsarbeid internt i fylkeskommunen, eks. Gullbilletten, Brukerreisen TIM (skolegjennomføring), fullføring av fagbrev under koronapandemien.

Mediesaker og kommunikasjon (2018-2021)

I august 2018, ved oppstart av prosjektet, var det et radiointervju med prosjektleder i NRK Vestfold. Utfordringene med utenforskap blant unge, og målet om å få flere i jobb eller gjennom utdanning ble presentert. Det ble pekt på et behov for økt samarbeid mellom aktørene for å lykkes med dette.

I en kronikk i Tønsbergs Blad i mai 2019, synliggjorde daværende fylkesordfører Rune Hogsnes utfordringene i Vestfold, samtidig som det ble pekt på mulige løsninger gjennom økt samarbeid og å se på unge som en viktig ressurs for økt verdiskaping i vår region. Kronikken var i stor grad basert på kunnskapsgrunnlaget *Unge utfordringer i jobb og utdanning*.

Det ble gjennomført en mediesak i samarbeid med USN i mars 2020, om muligheten for å gjennomføre høyere utdanning med tilrettelegging. Målet var å øke studietilbøyeligheten i en målgruppe som står i fare for å gå rett over på uføretrygd, samt synliggjøre det samarbeidet mellom NAV og USN for å tilrettelegge for denne gruppen. Dekket av NRK Vestfold og Telemark og publisert på [usn.no](https://www.usn.no) og [vtfk.no](https://www.vtfk.no).

Det har i tillegg vært mediedekning av USN-studiet Bærekraftig entreprenørskap og Fleksibel fagopplæring. Oversikt over og lenker til aktuelt- og mediesaker finnes for øvrig på [FUFAs hjemmeside](https://www.fufas.no).

Planarbeid og økonomi

Den totale økonomiske rammen for prosjekt FUFA var kr. 4,5 mill ved oppstart, finansiert av NAV og fylkeskommunen. I tillegg fikk prosjektet overført kr. 300.000,- fra forprosjektet, slik at den totale økonomiske rammen var på kr. 4,8. Det ble også gitt en overføring fra Verdiskaping Vestfold på kr 1,2 mill., som forutsatte innvilgelse av søknad om forskningsmidler (FUFA-forsk). Disse midlene er tilbakeført.

Budsjett og regnskap 2020-2021

Inntekter	Resultat 2020	Budsjett 2021	Resultat 2021
Driftstilskudd VFK			
Driftstilskudd NAV		0	0
Andre inntekter	300 000	0	-300 000
Overført fra forrige år	4 602 924	2 155 256	2 155 256
Sum Inntekter	4 902 924	2 155 256	1 855 256
Lønn og personalkostnader			
Lønn prosjektleder	842 699	561 799	469 797
AGA (15,6%)	146 000	87 600	79 486
Pensjonspremie (10,1%)	186 580	111 948	88 898
Sum lønn og personal	1 175 279	761 347	638 181
Andre driftskostnader			
Fagseminar		30 000	0
Seminar/møter	86 080	0	2 442
Forskning og utvikling	1 480 000	1 215 000	980 000
Reiseutgifter	4 359	4 000	0
Kompetanseheving		0	0
Marked og kommunikasjon		5 000	0
Diverse drift og kontorkostnader	1 950	3 000	5 774
Sum andre driftskostnader	1 572 389	1 257 000	988 216
Sum kostnader	2 747 668	2 018 347	1 626 397
RESULTAT	2 155 256	136 909	228 859

Kommentarer

Det ble i 2020 rapportert kr. 300.000,- i inntekt fra VSV til FUFA (siste 25% til FUFA Forsk) i Årsrapport 2020. Disse midlene ble imidlertid ikke overført prosjektet. Samtidig ble kr. 1,2 mill tilbakeført fylkeskommunen, da FUFA Forsk ikke ble realisert. Denne posten er derfor korrigert med en negativ inntekt på kr. 300.000,- i 2021.

Til sammen viser regnskapet et overskudd på 228.859,-. Finansieringspartene NAV og fylkeskommunen beslutter sammen hvordan disse midlene skal disponeres, etter at eventuelle påløpte kostnader i avslutningsfasen er trukket fra.

Det vises for øvrig til årsrapporter for 2018, 2019 og 2020.

Evaluering av prosjektet og videre arbeid

Aktørenes evaluering og erfaringer

Aktørene har gitt sine svar på spørsmål om erfaringer med prosjektet, og hvordan de ønsker å ta erfaringer med i videre arbeid:

Hvilke forventninger hadde din organisasjon til egen og de andre aktørenes deltakelse da prosjektet startet?

Aktørenes forventninger fra oppstart var å oppnå en felles erkjennelse av utfordringen med at for mange unge ikke deltar i utdanning og arbeid. Videre å få en oversikt over hva som gjøres på området, og hvilken effekt ulike tiltak og organisering har. Det var et ønske om å få etablert rammer for mer samarbeid og mindre «silotenkning», på tvers av forvaltningsnivåer og organisasjoner. Aktørene har sammen ønsket å finne fram til arbeidsmetoder som kunne føre til konkrete og positive resultater, og som kunne skape endringer i praksis framover.

NHO sier at de i tillegg ønsket å oppnå større gjennomslag for sine ideer og forslag til tiltak, samt forståelse for sine medlemsbedrifters behov for kompetanse. Det var også en forventning å øke medlemsbedriftenes bevissthet rundt utfordringene unge kan møte i utdanning og arbeidsliv.

Hvordan har deres organisasjon opplevd at samarbeidet har vært med de andre aktørene i FUFAs?

Når det kommer til samarbeidet mellom aktørene i FUFAs, er det ulike erfaringer. Alle har vært positivt innstilt, har erkjent en felles utfordring, og har hatt en uttalt vilje til å bidra. Men erfaringen er at det tar tid å endre innarbeidede samarbeidsformer. Likevel er det utviklet tettere samarbeid mellom enkelte av aktørene enn det var før. Blant annet har samarbeidet og samhandlingen økt mellom NAV og fylkeskommunen, og disse har også bidratt med økonomiske ressurser. LO og KS fremhever at det har vært nyttig å få mer kunnskap om hva som er gjort på området, og som kan gi god effekt, og at denne kunnskapen vil bli tatt med videre.

Hvilke erfaringer har det gitt å delta i prosjektet, og hvilken lærdom ønsker dere å ta med videre i egen organisasjon?

Aktørene sier at en erfaring og lærdom de ønsker å ta med videre, er at når alle står sammen om å finne løsninger, gir det en helt annen kraft i budskapet og gjennomslag for å lykkes med konkret handling. Mest vellykket er de delprosjektene som gjennom nytenkning og samarbeid på tvers har gitt gevinst for alle parter, eksempelvis nevner NHO arbeidet med å formidle lærlinger. Den arbeidsmetodikken som er utviklet i vellykkede samarbeidsprosjekter, er det ønskelig at overføres til andre områder og den enkelte unge.

Samtidig er dette tidkrevende arbeid, og komplekse samfunnsutfordringer kan ingen løse alene. Det er utfordrende å bygge strukturer og modeller som står seg over tid og som er «personuavhengige». KS ønsker å fremme at kommuner hver for seg, og på tvers over kommunegrensene, har mange tiltak og initiativ overfor ungdom. Da er det ikke alltid like enkelt å samles om et regionalt prosjekt. Men prosjekter som FUFAs kan bidra til at det går i retning av mer samarbeid. De nye oppgaveområdene og rollen fylkeskommunene har fått kan også gi positiv effekt.

En annen lærdom i prosjektet, er at det er viktig med et mest mulig konkret mandat for prosjektleders arbeid, når oppdraget er knyttet til en kompleks samfunnsutfordring.

Hvilke konkrete endringer har deltakelsen i FUSA ført til i egen organisasjon, og hvordan vil dette arbeidet bli tatt videre?

Det gis ulike svar med hensyn til hvilke endringer deltakelse i FUSA-prosjektet har ført til i egen organisasjon, og hvordan arbeidet vil bli tatt videre. NAV sier at samarbeidet med spesielt fylkeskommunen skal videreføres og forsterkes, både når det gjelder å oppnå at flere unge gjør riktige skolevalg og fullfører videregående opplæring. NHO sier at deltakelse i prosjektet har ført til økt innsats og bevissthet, og at de nå vil ha unge med inn i alt de gjør og formidler til medlemmer og andre de er i kontakt med. LO ser at det er mulig å sette enda større press på sentrale myndigheter, for å sette inn tiltak på tvers av organisasjoner tidlig nok.

For fylkeskommunen har prosjekt FUSA bidratt til større grad av samhandling på tvers både internt og eksternt. Det har ført til erkjennelse av en utfordring og at det er flere veier til mål, samt at fylkeskommunens ressurser finnes på flere fagområder og nivåer. Temaet vil fra fylkeskommunens side bli jobbet videre med i pågående prosjekter, samhandlingsarenaer og partnerskap/nettverk.

Hva ser deres organisasjon som de største utfordringene i arbeidet med å sikre unge jobb og utdanning framover? Hva vil være deres bidrag i dette arbeidet?

Noen av de største utfordringene aktørene peker på fremover, når det gjelder arbeidet med å sikre unge jobb og utdanning, er å påse at unge tar utdanning og opparbeider en kompetanse som er etterspurt i arbeidslivet. Da er det også viktig å gi informasjon om hvor jobbene vil finnes framover, og hva som er lurt å velge av utdanning. Det vil også være viktig å påvirke rammene som trengs for at flere skal fullføre og bestå utdanning med gode resultater.

USN poengterer at arbeidet med FUSA har bekreftet at utdanning er inngangsbilletten til arbeidslivet for de aller fleste. Videre arbeid for å hindre frafall i videregående opplæring og styrke studietilbøyelighet blant de unge i regionen, enten det dreier seg om yrkesfagligutdanning eller høyere utdanning, er derfor avgjørende. Styrket rekruttering til høyere utdanning fra regionen, og tilrettelegging for studenter med ulike forutsetninger for å sikre fullføring er viktig, både for den enkelte og for samfunnet.

Fylkeskommunen ønsker å peke på at det ikke finnes *en felles løsning* for å sikre jobb til alle unge, men at det må tilbys ulike løsninger som av og til må være behovsprøvd. Dette er både tidkrevende og økonomisk krevende. Fylkeskommunen bidrar med bla.a kompetanse, fagpersoner og kompetansehevende tilbud, men er avhengig av samarbeidspartnere som kan gi god oppfølging underveis der det er nødvendig, og som kan tilby jobb etter utdanningen.

Prosjektleders kommentar

Mandatet til FUSA var å bidra til redusert utenforskap, gjennom å sikre at flere unge fullførte utdanning og kom i jobb. Dette er en stor og kompleks samfunnsutfordring. Det var klart fra starten av at dette ikke kunne løses gjennom et 3-årig prosjekt. Likevel var aktørene i Verdskaping Vestfold villige til å legge ressurser og innsats ned i å gå sammen om å skape forbedringer. Det var et uttalt mål å forsterke det som er bra, og gå bort fra det som ikke fungerer, både i egen organisasjon og i samarbeid aktørene mellom.

Det er vanskelig å vise til målbare resultater når det gjelder målene i prosjektet. Mange forhold vil påvirke hvorvidt unge kommer i jobb eller fullfører utdanning. Blant annet en pandemi, men også generelle konjunktursvingninger, og arbeids- og velferdspolitiske føringer generelt.

Resultatene i FUFA er derfor i stor grad knyttet til gjennomføring av aktiviteter, og effekter av samarbeidet. Dette er resultater som aktørene gir uttrykk for at det er mulig å bygge videre på, og som har gitt læring og erfaring i hvordan å jobbe med samfunnsutfordringer i fellesskap.

I 2021 er det også startet et nytt arbeid inn mot kommuner og andre aktører, i regi av fylkeskommunen, hvor formålet er å redusere utenforskap blant barn og unge; Partnerskap for inkludering og ung deltakelse. Dette arbeidet vil blant annet bygge videre på den kunnskapen som er opparbeidet i FUFA, samtidig som det i større grad vil være rettet inn mot forebyggende, universelle tiltak som kan komme alle til gode, uansett utfordringer og status.

Det arbeidet som foregår i alle virksomheter som jobber med barn, unge og deres familier i vår region er like viktig nå som da FUFA startet. Samtidig er det om å gjøre å huske på at den som har behov for hjelp over kortere eller lengre tid, er individer med ulikt ståsted, ulike forutsetninger og behov. Valgfrihet og brukermedvirkning er viktig, og at den enkelte har eierskap til egen prosess. Men det å ta ansvar for egen prosess er også krevende for mange. En viktig erkjennelse og kunnskap etter å ha jobbet med FUFA i tre år, er derfor også at det største og viktigste ansvaret hjelpeapparatet kan ta, er å samordne tjenester bedre, sørge for god koordinering, og at den som trenger det opplever å motta reell hjelp og støtte.

Her er det fortsatt en lang vei å gå, og det vil ta tid. Å lykkes kan bety å redusere antall tiltak, gi slipp på faglig suverenitet, ha økt tillit til andre instanser og den som mottar tjenesten, og å satse målrettet og langsiktig på å bygge kompetanse og organisere solide tjenester. Lærdom fra FUFA er at ikke alt kan løses på én gang. Men gjennom samarbeid, og å forsøke ut nye løsninger og praksis, kan det gå. Da vil det være mulig å skape nye handlingsmønstre og samarbeidsformer.

Vestfold og Telemark fylkeskommune
vtfk.no

Postadresse: Postboks 2844, 3702 Skien

Besøksadresser: Fylkesbakken 10, Skien / Svend Foynsgate 9, Tønsberg

Kontakt: 35 91 70 00 / post@vtfk.no

Prosjektleder: Gro Merethe Rørvig, gro.merethe.rorvig@vtfk.no,
tlf. 93009109